

Technické památky v Lichkově

Úvod

Ves Lichkov připomíná v roce 1569 pod názvem „LICHTENAU“, což je možné překládat jako „světlá niva, světlé místo“. Vznik souvisí zřejmě s činností sklárny, pro kterou zde byly dobré podmínky (dostatek dřeva v hustých lesích, vodní zdroje i písek). Před rokem 1636 koupili sklárnu majitelé králického panství Altmanové. (Ti získali panství v roce 1650 sňatkem Michala Ferdinanda Altmana s Kateřinou z Trautmansdorfu.) Sklárna následně zanikla. V roce 1633 byl zde mor, kterému podlehl většina obyvatel. Z majetku sklárny zřídili noví majitelé dvůr (doložen 1636 – dosud stojí). Vlastní sklářská huť stála poněkud stranou jv. směrem. Svůj majetek měli Altmanové do roku 1945. Potomci tohoto rodu žijí dnes v Německu. Podle Tereziánského katastru z r. 1757 zde bylo 28 hospodářství na osmém, nejhorším stupni bonity půdy. Byl tu již také mlýn a dvůr. Za Marie Terezie (1740 – 1780) bylo zavedeno také číslování domů. V obci začalo číslem 1 po toku řeky po jejím pravém břehu a zpět proti toku po levém břehu po čp. 141. (Dnes je nejvyšším číslem 213. V této řadě však mnohá čísla již neexistují.) Chovaly se tu také ovce a zvláště až do konce 19. století se pěstoval len jako kvalitní surovina pro domácí tkalcovství chudých obyvatel.

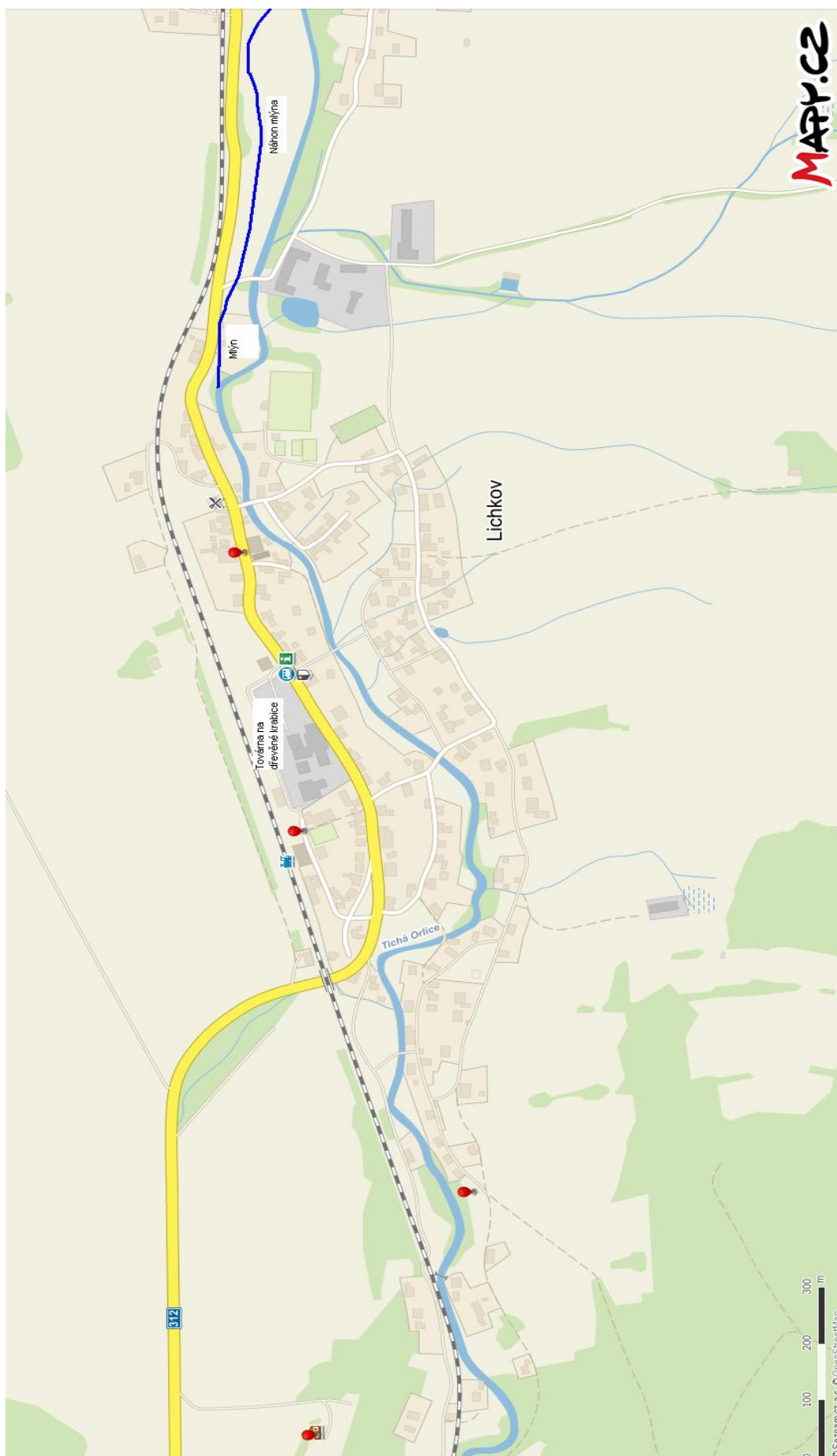
Klíčovou roli v zemědělském hospodaření Lichkova hrál tzv. Lichkovský dvůr, který byl součástí hospodářské skupiny králického velkostatku v majetku vrchnosti (říšských hrabat z Althanu). Králický velkostatek měl hlavní pracoviště v areálu v dnešní ulici Jana Opletala (dnešní stavebniny), kromě toho však jeho součástí byly i pobočné dvory Lichkov, Lipka, Orlice a pod. Jeho funkce nebyla pouze hospodářská ale překvapivě také politicko-správní. Althanové totiž po požáru Králického zámku r. 1709 na panství už trvale nesídlili a proto administrativní úsek králického velkostatku zajišťoval běžnou správní agendu panství. Tento stav trval do roku 1848 kdy byla vrchnostenská správa zrušena a od r. 1851 vznikl soudní okres Králíky a politický okres Žamberk. Ve stejné době byla zrušena i poddanská vazba zdejších obyvatel k vrchnosti a s tím související robotní povinnost, kterou obyvatelé Lichkova většinou plnili na Lichkovském dvoře. Po zrušení vrchnostenské správy se změnilo i hospodaření králického velkostatku, Althanové, byť nadále vlastníci obhospodařovali ve vlastní režii už pouze dvůr Králíky, všechny pobočné dvory včetně Lichkovského byly pronajaty. První pozemkovou reformu přežil králický velkostatek relativně beze ztrát, jeho definitivní likvidace však nastala roku 1945 po vydání Benešových dekretů.

Roku 1874 byla vybudována železniční trať do Kladska s poměrně rozsáhlým nádražím v Lichkově.

V letech 1902-4 postaven dřevozpracující závod.

V obci se nacházel mlýn jehož stáří není známo – údajně několik set let.

Mapka

Mlýn

1.Lokalizace

Ve střední části obce těsně u silnice směrem na Králíky, bez popisného čísla. , katastr 86

2.Charakteristika

Původní objekt po demolici, dnes obytný dům čtvercového půdorysu s jehlancovou střechou

3.Historie

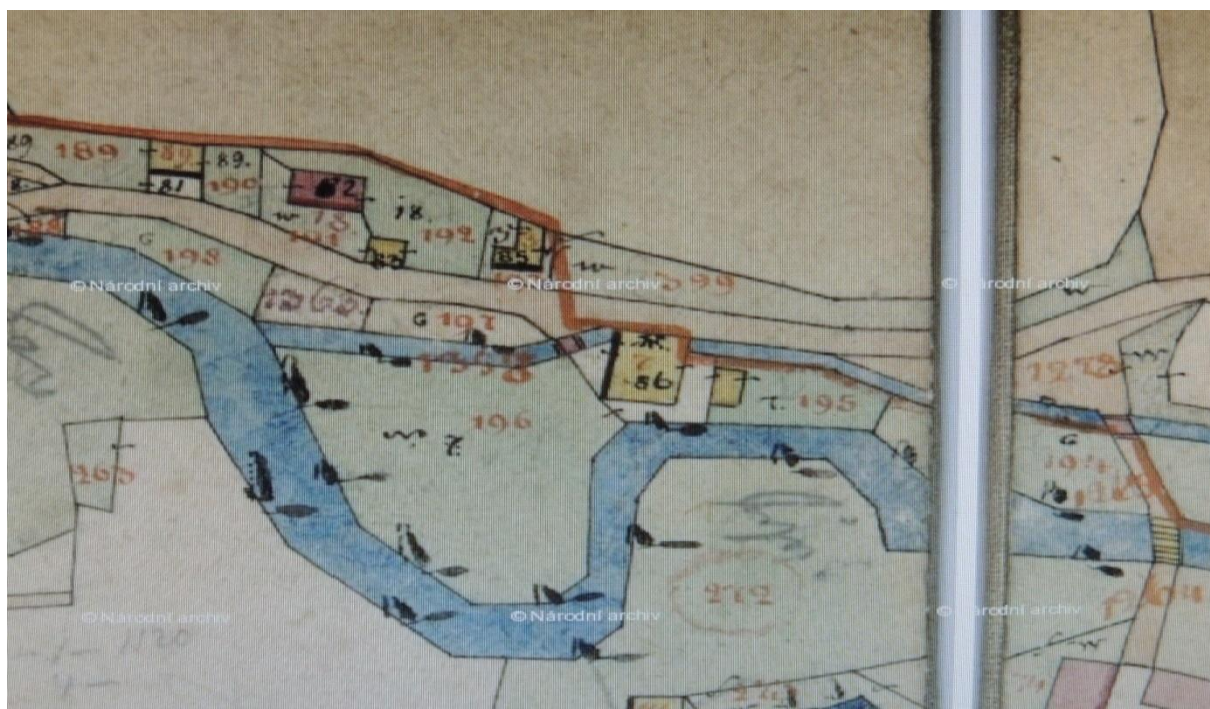
Obilní mlýn v Lichkově se uvádí kolem roku 1830 v soupisu majetku králického panství. Podle vyobrazení na mapě stabilního katastru , která zachycuje situaci okolo roku 1850 se jednalo o z velké části dřevěnou stavbu, shodného půdorysu i umístění na pozemku jako stávající obytný dům.Podle popisu ve vodní knize byl náhon dlouhý 760 m a začínal zhruba naproti dnešnímu č.p.124 na pravém břehu řeky a následně vedl po dnešní louce až do areálu mlýna. Vodu nabíral pomocí dřevěného, kameny vyplněného jezu. Jedno vodní kolo na spodní vodu bylo umístěno na severní straně budovy, přímo u silničního náspu, tj, přibližně pod dnešním hlavním vchodem do obytného domu. Od palečného soukolí tohoto kola byl řešen střídavý pohon čtyř strojů. Dvou obyčejných českých složení, jednoho špicovacího složení a mlátičky. Vodní kolo mělo průměr 5,37m a šířku 1,1m.Odtok byl zajištěn krátkým kanálem vedoucím podél silnice zpět do řeky.

Mlýn poměrně často měnil majitele. Od r. 1861 jej vlastnil Franz Olbrich, od r. 1887 Johann Wagner a následně od roku 1907 jeho manželka Franziska. Mezi lety 1921-22 mlýn krátce vlastnili Franz a Antonie Motlovi a od roku 1922 Josef Mlynář.

V té době měl být ve mlýně údajně umístěn vůbec první elektrický zdroj pro napájení Lichkova. Jednalo se však zřejmě jen o krátkou epizodu neboť už od roku 1924 byl Lichkov přepojen na Mladkovskou elektrárnu.

Není jasné kdy byl provoz mlýna ukončen, roku 1935 ale došlo k novému vyměření stavební parcely pod mlýnem, je tedy možné že právě v té době byla provedena přestavba na stávající zděný obytný dům. V souvislosti s tím byl zasypan i náhon. Vzhledem k tomu že půdorys i umístění mlýna na pozemku se shoduje se současným obytným domem je možné že tento dům stojí přímo na základech mlýna a nebo dokonce obsahuje i některé jeho obvodové zdi. Na leteckém snímkování z roku 1953 už trasu původního náhonu připomínají jen stromy které stály na jeho březích.

4.Fotografie

Vyobrazení mlýna na mapě stabilního katastru, stav v polovině 19. Století

Náhon mlýna , stav okolo roku 1850 , vlevo dole je areál lichkovského dvora

Současný stav-pohled od silnice

Současný stav-pohled od řeky